

تئاتر ایران همچنان ضعف نمایشنامه نویسی دارد / فاصله گرفتن از دغدغه‌های اجتماعی



شناسه خبر : ۱۳۴۳۵ سه شنبه ۳ بهمن ۱۴۰۲ - ۰۸:۴۷

سیدحسین فدایی حسین، داور مسابقه نمایشنامه نویسی چهل و دومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، معتقد است که نمایشنامه‌ها از دغدغه‌های اجتماعی فاصله گرفته‌اند.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، مسابقه نمایشنامه نویسی، یکی از بخش‌های چهل و دومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر است که حدود 380 اثر متقاضی حضور در آن بودند.

انتخاب و داوری آثار این بخش، برعهده شهرام زرگر، ایوب آقاخانی و سیدحسین فدایی حسین بود که برگزیدگان آن، شامگاه یکشنبه یکم بهمن، هم‌زمان با آیین گشایش چهل و دومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، معرفی شدند.

بر این اساس، از علی رستمی برای نگارش نمایشنامه «استخوان خوار» تقدیر شد. محمدرضا امیرخانی، رتبه سوم را برای نگارش نمایشنامه «ممدشاه» از آن خود کرد. محسن رحمانی، رتبه دوم را برای نمایشنامه «آقا و تاجی فجری» به دست آورد و رتبه اول این بخش برای نگارش نمایشنامه «باغ آلبالو»، به محمد میرعلی اکبری، رسید.

برای ارزیابی نمایشنامه‌های رسیده به دبیرخانه و شیوه انتخاب آثار برگزیده، سراغ سیدحسین فدایی حسین، نویسنده، مترجم و کارگردان تئاتر کشورمان و عضو هیئت‌داوری بخش نمایشنامه‌نویسی جشنواره تئاتر فجر 42 رفتیم.

او درباره سطح کیفی 380 نمایشنامه رسیده به جشنواره تئاتر فجر توضیح داد: «سطح کیفی این نمایشنامه‌ها همانند دوره‌های پیش از این در سه دسته ضعیف، متوسط و خوب طبقه‌بندی می‌شد. در این میان بیشترین آمار متعلق به آثار متوسط و درصد کمتر متعلق به آثار خوب بود. این آمار نشان می‌دهد که ما همچنان در تئاتر کشور، از ضعف نمایشنامه‌نویسی رنج می‌بریم.»

این نویسنده و مترجم، درباره ویژگی و شاخصه‌های کلی و مشترک نمایشنامه‌هایی که اعضای هیئت انتخاب و داوری خواندند، گفت: «مهم‌ترین ویژگی آثار این دوره که البته ویژگی خوشایندی به شمار نمی‌آید، پرداختن به سوژه‌های تکراری و نه‌چندان متناسب با شرایط و مباحث روز جامعه بود.»

فدایی حسین ادامه داد: «پرداختن به سوژه‌هایی که اکثر آن‌ها از شرایط روز و دغدغه‌های اجتماعی فاصله دارند، تنها مرتبط به نمایشنامه‌نویسان، شرکت‌کنندگان و متقاضیان حضور در جشنواره تئاتر فجر امسال نیست؛ این موضوع، رویکردی است که نیازمند کار پژوهشی و ارزیابی کارشناسانه توسط فعالان این عرصه است. جای سوال است که چرا با نگاه‌های تازه در آثار نمایشی هنرمندان نمایشنامه‌نویس روبه‌رو نیستیم.»

او افزود: «بحثی که به آن پرداخته شد، به معنای عدم توجه شرکت‌کنندگان این رویداد به محتواهای تازه در این دوره بوده است. در این میان، تعدادی از آثار هم از نگاه‌های نوآورانه در محتوا و در تکنیک نوشتاری برخوردار بودند اما حجم آثار تکراری و کهنه بسیار بیشتر از آثار جدید و نوآورانه بود.»

این کارگردان، با اشاره به معیارهایی که برای انتخاب اثر در این دوره از مسابقه نمایشنامه‌نویسی جشنواره تئاتر فجر مورد توجه قرار گرفته است، توضیح داد: «از نظر من دو ملاک اصلی بیشتر از سایر معیارها در انتخاب نمایشنامه برتر

نقش دارد؛ یکی نگاه هنرمندانه، تازه و غافلگیر کننده به موضوع است و دیگری کیفیت فنی اثر است که باید مطابق با استانداردهای مطلوب باشد. البته محتوای متن هم در این بخش بی تأثیر نیست اما محتوا در مراتب دیگر قرار دارد.»

فدایی حسین ادامه داد: «به این ترتیب، نمایشنامه مورد انتخاب من همواره اثری است که در درجه اول نگاه بدیع و نوآورانه به پیرامونش در آن دیده شود، سپس از کیفیت فنی لازم برخوردار باشد و سوم اینکه به لحاظ محتوایی حرف ارزشمندی برای گفتن داشته باشد.»

این نویسنده و مترجم تأکید کرد: «هرچند پارامترهای دیگری مثل زبان نوشتار، پرداخت داستانی، شخصیت پردازی و... نیز در انتخاب متن بی تأثیر نبوده و نیست.»

او در واکنش به این پرسش که «آثار از نظر محتوا چقدر با شعار جشنواره مبنی بر «امید، نشاط، همدلی» همراستا بوده‌اند»، پاسخ داد: «شعار جشنواره‌ها و یا تعیین اولویت‌های موضوعی بیشتر به یک رسم و عادت تبدیل شده است که می‌بایست در فراخوان هر رویدادی وجود داشته باشد ولی بعد از آن هرگز مورد توجه قرار نمی‌گیرند. دلیلش هم این است که کم‌تر نویسندگانی با خواندن و یا اطلاع از فراخوان یک رویداد نمایشی، اقدام به نوشتن اثر می‌کند.»

این هنرمند افزود: «به طور معمول نمایشنامه‌نویسان برای شرکت در جشنواره به نگارش متن نمی‌پردازند و اغلب از آثاری استفاده می‌کنند که قبلاً آن را نوشته‌اند. با این تفسیر، شعار جشنواره‌ها در بیشتر اوقات در حد همان شعار باقی می‌ماند و مورد توجه شرکت‌کنندگان قرار نمی‌گیرد و یا تنها در بخش کوتاه و با نگاهی اجمالی به آن پرداخته می‌شود. در این دوره از جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر نیز بسیاری از آثار با شعار «امید، نشاط، همدلی» همخوانی ویژه‌ای نداشتند.»

حسین فدایی حسین در پایان سخنانش گفت: «در وهله اول، امیدوارم شرایطی فراهم شود که پیش از هر چیز مسئله تولید متن به عنوان مهم‌ترین عنصر شکل‌گیری نمایش در اولویت سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان رویدادهای هنری مثل جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر قرار بگیرد. در وهله دوم، نویسندگان ما انگیزه لازم را برای پرداختن به مضامین نو و تأثیرگذار در قالبی بدیع و تازه و با زبانی شیوا و روان داشته باشند و در وهله سوم، آثار خوب امکان انتشار در سطح گسترده را پیدا کنند و به راحتی در اختیار علاقه‌مندان قرار گیرند تا در چرخه تولید، کارگردانان از آنها بهره بگیرند.»

چهل و دومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر با ریاست کاظم نظری و دبیری مهدی حامدسقایان، از 27 دی تا 12 بهمن 1402 در تهران در حال برگزاری است.

انتهای پیام/

انتهای پیام/